

Preporuke za planiranje javnih okupljanja u kontekstu COVID-19

Organizacija događaja i planiranje

Kako se COVID-19 prenosi sa osobe na osobu javna okupljanja predstavljaju poseban javnozdravstveni problem sa potencijalnim posljedicama. Postoje jasni dokazi da okupljanja pojačavaju širenje zaraznih bolesti. Prijenos je moguć tokom putovanja na događaj, na samom događaju kao i nakon događaja kada se učesnici vrate u svoju životnu sredinu.

Organizator prilikom planiranja okupljanja mora uzeti u obzir adekvatne pripreme. U fazi planiranja neophodno je provesti odgovarajuću procjenu rizika. U ovoj procjeni u obzir treba uzeti Naredbe kriznih stožera i ažurirane izvještaje o COVID-19 javnozdravstvenih institucija u BiH.

Od specifičnih karakteristika događaja treba uzeti u obzir:

- broj osoba na događaju kao i gustinu rasporeda osoba,
- prirodu kontakta tokom događaja i osiguranje sjedećih mjesta,
- mogućnost organizacije na otvorenom,
- dob posjetitelja,
- dužinu trajanja događaja.

Specifične smjernice za COVID-19

- Detektirati i nadzirati pojavu COVID-19 slučajeva povezanu sa javnim okupljanjem.
Preporučuje se da postoji spisak zvanica, spisak posjetitelja. Neophodno je imati kontrolu ulaska na događaj. U zavisnosti od epidemiološke situacije uvesti skrining posjetitelja na simptome COVID-19 bolesti prilikom ulaska na događaj.
- Primijeniti odgovarajuće mjere za sprječavanje širenja virusa.
Sve mjere propisane od nadležnih organa, kao što su: nošenje maski preko usta i nosa, održavanje fizičke distance između osoba od 1,5-2m u svakom trenutku, izbjegavanje direktnog bliskog kontakta (rukovanje, grljenje, ljubljenje), osiguranje adekvatnih higijenskih uslova (toaleti, pranje i dezinfekcija ruku).
- Informirati posjetitelje o javnozdravstvenim mjerama specifičnim za sprječavanje širenja. Pripremiti plakate, letke i druge načine informiranja o COVID-19.
- Planirati nadziranje provedbe ovih mjera, operativni tim/redari/policija.
- Planirati donošenja odluka u slučaju pogoršanja epidemiološke situacije. U tom slučaju možda će biti neophodno značajno smanjiti broj posjetitelja i zvanica, ili čak i otkazati događaj.
- Imati plan komunikacije sa nadležnim zdravstvenim institucijama.

Komunikacija

Glavne poruke za posjetitelje događaja moraju biti koordinirane i konzistentne, te moraju sadržavati:

- okvirnu procjenu rizika od COVID-19,
- savjete o mjerama prevencije, posebno o respiratornoj higijeni, higijeni ruku, nošenju zaštitnih maski preko nosa i usta,
- savjete o traženju medicinske pomoći tokom događaja,
- informacije o simptomima bolesti,
- savjetovati da se ne dolazi na događaj ako imaju simptome povezane sa COVID-19, te da se obrate svom liječniku.

Operativne preporuke za smanjenje rizika od prijenosa COVID-19

- Preporučuje se da osobe koje boluju od hroničnih bolesti (kao što su dijabetes, hipertenzija, srčane bolesti, maligne bolesti) ne dolaze na događaj, ovo se odnosi i na posjetitelje i na osoblje.
- Preporučuje se da sve osobe koje razviju simptome povezane sa COVID-19 (povišena tjelesna temperatura, kašalj, otežano disanje) ne dolaze na događaj, ovo se odnosi i na posjetitelje i na osoblje.
- Promovirati higijenu ruku i respiratornu higijenu. Osigurati dovoljan broj lokacija za pranje i dezinfekciju ruku. Voditi računa da ove lokacije budu stalno opskrbljene sapunom, sredstvom za dezinfekciju i papirnatim ubrusima. Na ovim lokacijama kao i na ulazima postaviti upute i informacije o važnosti higijene ruku i respiratornoj higijeni.
- Osobe koje se razbole tokom događaja treba izolirati do dolaska zdravstvenih službi. U ovu svrhu osigurati prostore za privremenu izolaciju i pružanje medicinske pomoći.
- Gužve treba spriječiti. Neophodno je poduzeti odgovarajuće mjere da bi se osigurala fizička udaljenost između osoba tokom događaja, i da bi se spriječio direktni bliski kontakt između osoba.

Ovo se postiže:

- smanjenjem broja učesnika,
- povećanjem kapaciteta za transport putnika,
- kreiranjem planiranog rasporeda dolaska i odlaska posjetitelja,
- minimiziranjem mogućnosti grupiranja osoba na ključnim tačkama (toaleti, mjesta sa hranom).

Nakon događaja

Ako dođe do sumnje u pojavu COVID-19 vezano za događaj, organizatori moraju pružiti punu podršku nadležnim zdravstvenim ustanovama. Ovo uključuje pružanje informacija o zvanicama i posjetiteljima, posebno onim koji su imali simptome karakteristične za COVID-19. Ukoliko se pojavi dokazani slučaj COVID-19, potrebno je osigurati mehanizam putem kog se posjetitelji koji su bili u kontaktu sa zaraženim mogu obavijestiti.

Dodatne informacije o COVID-19, kao i informativne materijale možete pronaći na web-stranici Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH: <https://www.zzjzfbih.ba/>